

**Протокол про сталий розвиток сільського господарства
та сільської місцевості до Рамкової конвенції про охорону та
сталий розвиток Карпат**

СТОРОНИ ЦЬОГО ПРОТОКОЛУ

ВІДПОВІДНО до своїх завдань, визначених у Рамковій конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат, підписаній у м. Київ 22 травня 2003 року (далі – Карпатська конвенція), стосовно розвитку всеосяжної політики та співробітництва для охорони та сталого розвитку Карпат;

ВИЗНАЮЧИ важливість сільського господарства і сільського розвитку для Карпатського регіону з точки зору економіки, соціальних аспектів, вирішення питань охорони навколишнього середовища, природної і культурної спадщини;

УСВІДОМЛЮЮЧИ різноманіття природних місцевих ресурсів у країнах Карпатського регіону, їхні сільські реалії і особливості та різноманітність сільськогосподарських практик;

МАЮЧИ на меті сприяння впровадженню заходів і програм, які використовують потенціал сільського господарства і сільських територій для скорочення сільської бідності, забезпечення і диверсифікації доходів місцевого населення, підтримки життєздатності сільських регіонів та поліпшення якості життя, щоб залучити людей до діяльності і виробництва з використанням місцевих відновлювальних ресурсів на гірській території;

ВІДПОВІДНО до положень Карпатської конвенції, таких як: стаття 7 про стале сільське і лісове господарство, стаття 4 про збереження і стале використання біологічного та ландшафтного різноманіття та стаття 11 про культурну спадщину та традиційні знання;

БЕРУЧИ ДО УВАГИ цілі забезпечення продовольчої безпеки, поліпшення харчування та сприяння сталому розвитку сільського господарства, визначені Цілями сталого розвитку (ЦСР) на період 2015-2030 років;

ВИЗНАЮЧИ зусилля і досягнення в рамках діяльності Ради Європи, спрямовані на підтримку соціально-економічних життєздатних сільських територій, як і підтримання сільськогосподарської діяльності шляхом вжиття заходів у рамках політики єдності Європейського Союзу і конкретні агроекологічні заходи і компенсаційні виплати для сільського господарства в гірських районах;

ПРАГНУЧИ зробити свій внесок у більш ефективне виконання існуючих правових інструментів та спираючись на міжнародні програми;

БЕРУЧИ ДО УВАГИ, що зусилля з підтримки сталого розвитку сільськогосподарського сектору з використанням інтеграційного підходу на сільських територіях Карпатського регіону не можуть бути успішними при їх

вжитті лише в одній країні і вимагають міжрегіонального та транскордонного співробітництва;

ВИЗНАЮЧИ проблеми, пов'язані з наслідками зміни клімату, такі як: зміна частоти і тяжкості посух, повеней, екстремальних погодних явищ і зниження рівня продовольчої безпеки і забезпечення водою;

ВИЗНАЮЧИ потреби та інтереси гірських фермерів і особливості агробізнесу та проживання в гірських районах;

ЗНАЮЧИ про численні загрози, що виникають під впливом глобальних змін, включаючи підвищення або зміцнення існуючих бар'єрів для виготовлення і продажу типових продуктів на світових ринках;

ВИЗНАЮЧИ різноманіття сільськогосподарської практики між країнами і всередині країн Карпатського регіону;

ВИЗНАЮЧИ економічну, екологічну та соціальну важливість жуйних тварин і утримання та поліпшення гірських пасовищ і луків;

ВИЗНАЮЧИ потенційну роль сільського господарства у запобіганні ерозії та деградації земель і внесок в управління ризиками, та його роль у збереженні якості та кількості поверхневих і підземних водних басейнів;

З ОГЛЯДУ на загальний характер фактичних і майбутніх проблем для сільськогосподарської діяльності та практики, а також сільських територій і додаткової цінності транскордонного співробітництва у сфері обміну поширеного в Карпатах досвіду для доступу до глобальних ринків продуктів харчування;

УСВІДОМЛЮЮЧИ важливість уникнення зменшення чисельності населення і припинення сільськогосподарської діяльності молодими поколіннями в гірських районах;

МАЮЧИ на меті співпрацювати з питань сталого розвитку сільського господарства і сільських територій на основі місцевих ресурсів для захисту традиційної практики, знань і видів, для охорони культурних ландшафтів, а також вдосконалювати і заохочувати стійкий економічний розвиток;

НАГОЛОШУЮТЬ і **ПІДКРЕСЛЮЮТЬ** важливість безперервного навчання в усіх сферах діяльності як передумову того, щоб всі задіяні люди були здатні зробити свій внесок у сталий розвиток і краще майбутнє;

ДОМОВИЛИСЯ ПРО ТАКЕ:

Глава I. Цілі, сфера застосування та визначення

Стаття 1

Цілі і принципи

1. Відповідно до статті 7 Карпатської конвенції метою Протоколу про сталий розвиток сільського господарства та сільської місцевості (далі – Протокол) є підтримка сталого управління земельними ділянками, що

традиційно обробляються людиною, на користь нинішньому і прийдешнім поколінням.

2. Для досягнення вищезазначеної мети Сторони гармонізують і координують свої зусилля з метою комплексного управління земельними ресурсами, посилення інтеграції екологічних аспектів у сільськогосподарську політику, водночас підвищуючи якість життя, зміцнюючи місцеві економіки та громади і зберігаючи природні цінності та культурну спадщину.

3. Сторони, таким чином, особливо співпрацюють з питань:

a) розроблення, внесення змін і реалізації сільських стратегій розвитку для конкретних територій, що характеризуються інтеграційним, всеохоплюючим і цілісним підходом, беручи до уваги особливі умови гір і передгір'я;

b) забезпечення і досягнення загальної політики сприяння розвитку ендегенного потенціалу сільськогосподарського та сільського розвитку на менш благополучних територіях;

c) розвитку і розроблення сільськогосподарської політики та інструментів, які враховують екологічні проблеми;

d) сприяння сталим та/або екстенсивним агро-екологічним практикам, практикам управління земельними ресурсами та органічному виробництву з метою охорони біологічного та традиційного культурного ландшафтного різноманіття, природних і напівприродних оселищ, включаючи луки і території, що охороняються;

e) сприяння збереженню і сталому використанню генетичних ресурсів для харчування та сільського господарства, місцевих порід домашніх тварин, сортів культивованих рослин і диких родичів сільськогосподарських культур;

f) створення генних банків місцевих сортів, а також сприяння поширенню та вирощуванню цих сортів;

g) вжиття заходів щодо збереження та розвитку традиційних методів ведення сільського господарства і пов'язаних з ними традиційних знань;

h) підтримки місцевих сільгоспвиробників з метою розвитку коротких ланцюгів поставок продуктів харчування; які стимулюють місцеву економіку і підвищують утримуючу здатність регіону;

i) заохочення органічного виробництва, місцевих фермерських ринків, виробників-ремісників продуктів харчування, підтримуваних громадою сільськогосподарських та інших дрібних форм сталого виробництва продуктів харчування;

j) поліпшення збереження традиційної сільської архітектури, інфраструктури та сільського декоративно-прикладного мистецтва, включаючи їх регіональні кадастри;

к) сприяння диверсифікації засобів до існування на сільських територіях, зокрема шляхом пов'язування діяльності у сферах сільського господарства і туризму, а також вироблення і збуту місцевих товарів, мистецьких і ремісничих виробів;

л) посилення формальної та неформальної освіти, підвищення кваліфікації; включаючи навчання від покоління до покоління, доступ до місцевих громадських та консультативних послуг;

м) здійснення моніторингу, сільськогосподарських і сільських територій Карпат і їхнього соціально-економічного розвитку;

н) розроблення та/або сприяння скоординованим науково-дослідним програмам і проектам;

о) розвитку транснаціональної мережі і платформи обміну знаннями;

р) інтеграції цілей сталого розвитку сільського господарства і сільських територій в інші секторальні політики;

q) розширення інновацій в галузі сільських відходів і енергетичного управління, а також сприяння інтелектуальній енергетиці та рішенням і системам, що не призводять до утворення відходів.

Стаття 2

Сфера застосування

1. Цей Протокол застосовується до Карпатського регіону (далі – Карпати), який визначено Конференцією Сторін.

2. Кожна Сторона може поширити застосування цього Протоколу на додаткові частини її національної території, зробивши відповідну заяву Депозитарію.

Стаття 3

Визначення

1. «Агротуризм» (фермерський туризм, туризм на базі фермерських господарств, відпочинок у фермерських господарствах) означає перебування на діючій фермі, що дозволяє пряму взаємодію між відвідувачами або гостями і фермером/фермерською родиною, щоб випробувати справжню сільськогосподарську діяльність та спосіб життя.

2. «Агробіорізноманіття» є підмножиною біорізноманіття. Воно є результатом природного відбору і винахідницьких розробок селекції і операційної практики фермерів, скотарів та рибалок.

3. «Кліматично раціональне сільське господарство» є комплексним підходом до вирішення взаємопов'язаних проблем продовольчої безпеки і зміни клімату, яке спрямоване на: (1) стале підвищення продуктивності праці на (2) стійких системах сільського господарства та з метою продовольчої безпеки шляхом вжиття заходів з адаптації до змін клімату, а також на (3) видалення парникових газів (пом'якшення наслідків змін клімату).

4. «Конференція Сторін (КС)» означає Конференцію Сторін Карпатської конвенції.

5. «Підтримуване громадою сільське господарство (ПГСГ)» означає взаємне партнерство між фермером і громадянами, яке уможливує прямий зв'язок між виробництвом і споживанням їжі. Прихильники цього зазвичай покривають річний операційний бюджет ферми, купивши частку сезонного врожаю. У свою чергу, ферма постачає сезонні свіжі продукти.

6. «Культурна спадщина» пов'язана з історією місцевості і зазвичай складається як з природного або біологічного, так і культурного надбання.

7. «Диверсифікація в сільському господарстві» є важливою стратегією управління ризиками фермера для отримання додаткового доходу, що базується на дотриманні належних умов у межах або поза межами ферми.

8. «Сприятливе середовище» являє собою сукупність взаємопов'язаних умов – таких, як: правові, організаційні, фіскальні, інформаційні, політичні і культурні, які сприяють сталому і ефективному використанню можливостей учасників у процесах розвитку.

9. «Ендогенний підхід» є новою парадигмою і політичною концепцією для ендогенного сільського розвитку як символу процесів «знизу вверх» в усіх регіонах ЄС для мобілізації наявних на місцях природних ресурсів, а також потенціалів сільських жителів.

10. «Екстенсивне фермерство» означає сільське господарство, яке використовує традиційні методи і вимагає менших витрат праці, інвестицій та зовнішніх джерел, таких як застосування концентрованих кормів у порівнянні з інтенсивними агропромисловими методами ведення сільського господарства.

11. «Сільськогосподарське виробництво і лісівництво високої природної цінності (ВПЦ)» є концепцією, яка оцінює кількісні і якісні зміни стану територій і лісових земель високої природної цінності, що використовуються в сільському господарстві, по відношенню до базової лінії, яка встановлена як на основі відповідного ґрунтового-рослинного покриву (сільгоспугідь і лісів), так і на пов'язаній управлінській діяльності.

12. «Комплексне управління земельними ресурсами» означає перевірку всіх видів землекористування на комплексній основі, щоб знайти найбільш ефективні компромісні рішення і пов'язати соціально-економічний розвиток з охороною і поліпшенням стану навколишнього середовища.

13. «Менш благополучні райони (МБР)» є територіями, де сільськогосподарське виробництво або діяльність є більш складною через природні перешкоди, наприклад, складні кліматичні умови, круті схили в гірських районах або низьку продуктивність ґрунту.

14. «Природні оселища» означає наземні або водні ділянки, що вирізняються географічними, абіотичними і біотичними особливостями, повністю природні або напівприродні.

15. «Спостерігач» означає спостерігача, як це визначається пунктом 5 статті 14 Карпатської конвенції.

16. «Органічне виробництво» є загальною системою управління сільськогосподарським виробництвом і виробництвом харчових продуктів, яка поєднує в собі кращі екологічні практики, високий рівень біорізноманіття, збереження природних ресурсів, застосування високих стандартів утримання тварин і способів виробництва відповідно до уподобань деяких споживачів до продуктів, отриманих з використанням природних речовин і процесів.

17. «Сторони» означає Сторони цього Протоколу.

18. «Природоохоронні території» визначаються як географічний простір, визначений, призначений і керований за допомогою правових або інших ефективних інструментів для досягнення довгострокового збереження природи та пов'язаних з нею екосистемних послуг і культурних цінностей.

19. «Сільський туризм» означає туристичну діяльність, яка здійснюється в сільській місцевості.

20. «Напівприродні оселища» є оселищами; що характеризуються екстенсивним сільським господарством/культурами, системами ведення сільського господарства низької інтенсивності, низьким впливом сільського господарства, сталими сільськогосподарськими системами, збереженням високих природних цінностей при сільськогосподарському виробництві, системами/оселищами, де застосовуються традиційні сільськогосподарські системи зі зменшеним впливом на навколишнє середовище або мають значення для збереження видів дикої природи.

21. «Короткі ланцюги поставок продуктів харчування» є альтернативними глобально розповсюдженим харчовими ланцюгами, що надають особливого значення інноваційній реорганізації харчових мереж, місцевим системам ведення сільського господарства або прямим продажам, і мають за мету зв'язати виробників та споживачів і відновити на місцях сільськогосподарське та харчове виробництво.

22. «Сталий сільськогосподарський і сільський розвиток (СССР)» є управлінням і збереженням бази природних ресурсів, а також орієнтація технологічних та інституційних змін, з тим щоб забезпечити досягнення і постійне задоволення людських потреб нинішнього і прийдешніх поколінь.

23. «Традиційні методи ведення сільського господарства» – це історично розроблені методи ведення сільського господарства для використання на сталій основі конкретних місцевих умов, щоб забезпечити достатні і надійні врожаї на основі змішаних культур, які доповнюють одна одну.

24. «Ланцюги створення вартості» означають повний спектр заходів, які економічні суб'єкти вживають, щоб надати продукт або послугу від їх концепції до кінцевого використання кінцевими споживачами.

Глава II. Загальні зобов'язання

Стаття 4

Політика, спрямована на підтримання, стимулювання і сталий розвиток сільського господарства та сільських територій

1. Кожна Сторона оновлює і здійснює політику в межах своєї національної території, спрямовану на підтримання, стимулювання та сталий розвиток сільськогосподарського сектору і сільських територій, беручи до уваги, наскільки це можливо, інтеграційний і ендогенний підходи і спираючись на передові практики, розроблені і впроваджені іншими Сторонами. Сторони розглядають і використовують узгоджені стратегії і заходи з посилення та зміцнення сталого управління землями сільськогосподарського призначення, особливо для територій високої природної цінності (ВПЦ), не завдаючи шкоди для життєво важливих інтересів населення гірських громад.

2. Сторони сприяють обміну інформацією про найкращі практики між урядовими установами та заінтересованими сторонами, що зробить можливим сталий ендогенний економічний розвиток сільських територій.

Стаття 5

Інтеграція цілей сталого розвитку сільськогосподарського сектору і сільських територій у галузеву політику

Сторони сприяють інтеграції цілей сталого розвитку сільськогосподарського сектору та сільських територій в іншу галузеву політику.

Стаття 6

Участь регіональних і місцевих органів влади та інших заінтересованих сторін

Кожна Сторона вживає заходів у рамках існуючої інституційної структури для полегшення участі, координації і співробітництва між відповідними установами, регіональними та місцевими органами влади, місцевими фермерами та іншими заінтересованими сторонами, які беруть участь у розробці і здійсненні політики та результативних заходів щодо забезпечення сталого розвитку сільського господарства та сільських територій з метою заохочення спільної відповідальності і підвищення синергії.

Стаття 7

Міжнародне співробітництво

Сторони заохочують активне співробітництво між компетентними установами і організаціями на міжнародному рівні щодо сталого розвитку сільського господарства та сільської місцевості в Карпатах.

Глава III. Конкретні заходи

Стаття 8

Реалізація стратегії розвитку сільської місцевості

1. Сторони реалізують стратегії сталого сільського розвитку на національному рівні, які враховують специфічні місцеві умови гірських, передгірських і менш благополучних територій.

2. Кожна Сторона сприяє координації і співпраці між усіма заінтересованими сторонами, спрямованих на створення і уможливлення сприятливих соціально-економічних умов для сільських інновацій та доданої вартості мереж, зокрема між сільськогосподарським сектором та іншими відповідними економічними секторами в сільських районах, таких як: ремісництво, торгівля, промисловість, інфраструктура та туризм, щоб скористатися ендегенним потенціалом та інтегрованим територіальним підходом.

Стаття 9

Охорона та управління традиційними культурними ландшафтами

1. Сторони вживають заходів щодо охорони і управління традиційними культурними ландшафтами Карпат з визначними традиційними особливостями і високою екологічною якістю, в тому числі за наявності цінних гірських екосистем, природних та/або цінних напівприродних оселищ, зокрема: пасовищ, агробіорізноманіття, генетичних ресурсів, культивованих сортів рослин і пов'язаних з традиційними знаннями в екологічній сфері.

2. Сторони підтримують збереження та застосування традиційних низькоінтенсивних сільськогосподарських практик і форм управління культурними ландшафтами, традиційний випас жуйних тварин.

Стаття 10

Комплексне управління земельними ресурсами

1. Кожна Сторона вживає заходів для сприяння, посилення і стимулювання комплексного управління земельними ресурсами, беручи також до уваги положення інших протоколів до Карпатської конвенції.

2. Сторони вживають заходів для сприяння включення та інтеграції кліматично оптимізованих методів ведення сільського господарства, управління ризиками та відновлювальних джерел енергії в сільське виробництво і виробничу практику фермерів.

Стаття 11

Підтримка екстенсивного сільського господарства і виробництва органічної продукції

Сторони здійснюють заходи щодо підтримки і заохочення сільськогосподарських практик екстенсивного сільського господарства та виробництва органічної продукції в Карпатах.

Стаття 12

Традиційні знання і практика

Сторони вживають заходів щодо збереження і популяризації традиційної практики ведення сільського господарства, малих присадибних ділянок, культурних ландшафтів, традиційних екологічних та сільськогосподарських знань, місцевих порід домашніх тварин і культурних сортів рослин, сталого використання диких рослин і тварин, які представляють значні економічні і соціальні особливості сільської культурної спадщини Карпат.

Стаття 13

Маркетинг типових сільськогосподарських і сільських продуктів та послуг

1. Сторони вживають заходів на своїх територіях, а також співпрацюють на міжнародному рівні з метою поліпшення місцевої і загальноєвропейської торгівлі і реклами сільськогосподарських і сільських продуктів та послуг, які є типовими для Карпатського регіону, з урахуванням цілей відповідно до пунктів 1 і 2 статті 11 Протоколу про сталий туризм.

2. Сторони співпрацюють з питань схем просування високих стандартів якості продукції Карпатського регіону.

3. Кожна Сторона вживає заходів щодо заохочення і зміцнення горизонтального, вертикального і міжсекторального співробітництва в рамках ланцюгів створення вартості для інтеграції багатьох регіональних суб'єктів і досягнення максимального рівня переробки в регіоні, з метою підвищення місцевої та регіональної доданої вартості в цих регіонах.

4. Сторони сприяють розвитку місцевих ринків продовольства, скорочення виробничих і розподільних ланцюгів, підтримуючи місцеву і регіональну економіку.

Стаття 14

Сприяння агротуризму і диверсифікації

1. Сторони сприяють сталому сільському туризму і агротуризму з метою створення додаткових взаємних вигод і взаємодії між дрібними фермерами, гастрономіями та житловими фондами.

2. Сторони просувають рамкові умови для диверсифікації і заходів, які дозволять дрібним фермерам надавати альтернативні послуги на своїх фермах.

Стаття 15

Запобігання несприятливому впливу на повітря, воду, ґрунти, ландшафтне і біологічне різноманіття

Сторони застосовують застереження і запобіжні принципи, оцінюючи і враховуючи можливі впливи, включаючи сукупний вплив, на повітря, воду, ґрунти, ландшафтне і біологічне різноманіття тих проектів та заходів, які можуть мати несприятливий вплив на Карпати.

Стаття 16

Просування формальної і неформальної освіти

1. Кожна Сторона вживає заходів щодо створення сприятливих умов для розвитку освіти і передачі знань від покоління до покоління.

2. Сторони зміцнюють співробітництво місцевих і національних освітніх закладів та установ, щоб розширити і поліпшити освіту, систему підвищення кваліфікації та кваліфікацію людей з різних робочих галузей («безперервне навчання»).

3. Сторони сприяють освіті та комунікації для підвищення інформованості громадськості про різноманіття місцевих культурних сортів рослин і порід тварин, а також про переваги місцевих коротких систем постачання продуктів харчування і підвищення обізнаності для поліпшення управління ризиками.

Стаття 17

Узгоджені наукові дослідження і транскордонний обмін інформацією та досвідом

1. Сторони співпрацюють під час розроблення, просування та гармонізації науково-дослідних програм і проектів, які допомагають досягненню цілей цього Протоколу.

2. Сторони сприяють міжнародному співробітництву між науковими закладами щодо місцевого і регіонального горизонтального і вертикального співробітництва в Карпатах, зокрема щодо гармонізації систем моніторингу, наповнення і узгодження баз даних, а також впровадження спільних науково-дослідних програм та проектів у Карпатах.

3. Сторони сприяють запровадженню узгоджених регіональних кадастрів сільськогосподарських практик та культурних ландшафтів, а також сільських культурних традицій і продуктів у Карпатах.

4. Кожна Сторона ділиться інформацією про стратегії і політики, спрямовані на стале сільське господарство і сталий сільський розвиток у Карпатах з іншими Сторонами цього Протоколу.

Стаття 18

Загальні програми і проекти

Кожна Сторона закликається до участі, відповідно до своїх потреб і можливостей, у загальних програмах і проектах за видами діяльності, переліченими у пунктах 1, 2 та 3 статті 1 цього Протоколу, що спільно здійснюються Сторонами в Карпатах.

Глава IV. Виконання, моніторинг та оцінка

Стаття 19

Виконання

1. Кожна Сторона вживає належних правових та адміністративних заходів для забезпечення виконання положень цього Протоколу, моніторингу і оцінки ефективності цих заходів.

2. Кожна Сторона вивчає можливості для забезпечення виконання положень цього Протоколу шляхом вжиття відповідних фінансових заходів.

Стаття 20

Підвищення рівня обізнаності і доступ до інформації

1. Сторони сприяють освіті, підвищенню інформування та обізнаності широкої громадськості щодо цілей, заходів та виконання цього Протоколу.

2. Сторони забезпечують доступ до інформації, пов'язаної з виконанням цього Протоколу.

Стаття 21

Нарада Сторін

1. Конференція Сторін Карпатської конвенції виступає як нарада Сторін цього Протоколу.

2. Сторони Карпатської конвенції, які не є Сторонами цього Протоколу, можуть брати участь в якості спостерігачів у Конференції Сторін, коли вона виступає як нарада Сторін цього Протоколу. Коли Конференція Сторін виступає як нарада Сторін цього Протоколу, рішення в рамках цього Протоколу приймається лише тими, хто є його Сторонами.

3. Коли Конференція Сторін виступає як нарада Сторін цього Протоколу, будь-який член бюро Конференції Сторін, що представляє Сторону Конвенції, але не є Стороною цього Протоколу, замінюється членом, який обирається Сторонами Протоколу з-поміж Сторін Протоколу.

4. Правила процедури Конференції Сторін використовуються *mutatis mutandis* для наради Сторін, якщо інше консенсусом не визначене Конференцією Сторін, яка виступає як нарада Сторін цього Протоколу.

5. Перше засідання Конференції Сторін як наради Сторін цього Протоколу скликається Секретаріатом разом із першим засіданням Конференції Сторін, проведення якого заплановано після набрання чинності цим Протоколом. Подальші чергові засідання Конференції Сторін як нарад Сторін цього Протоколу проводяться разом з черговими засіданнями Конференції Сторін, якщо Конференція Сторін, яка виступає як нарада Сторін цього Протоколу, не прийме іншого рішення.

6. Конференція Сторін як нарада Сторін цього Протоколу у межах свого мандату приймає рішення, необхідні для сприяння його ефективному виконанню. Вона виконує функції; покладені на неї відповідно до цього Протоколу, та:

а) вносить рекомендації з будь-яких питань, необхідних для виконання цього Протоколу;

б) створює такі допоміжні органи або запрошує до міжнародного співробітництва з найкращими закладами, які вважаються необхідними для виконання положень цього Протоколу;

в) розглядає і приймає в разі необхідності зміни та доповнення до цього Протоколу, які вважаються необхідними для впровадження цього Протоколу, а також

г) виконує інші функції, які можуть бути необхідними для виконання цього Протоколу.

Стаття 22

Секретаріат

1. Секретаріат, заснований статтею 15 Карпатської конвенції, слугує як Секретаріат цього Протоколу.

2. Пункт 2 статті 15 Карпатської конвенції стосовно функцій Секретаріату конвенції застосовується *mutatis mutandis* до цього Протоколу.

Стаття 23

Допоміжні органи

1. Будь-який допоміжний орган, утворений Карпатською конвенцією або існуючий в її рамках, відповідно до рішення Конференції Сторін, яка виступає як нарада Сторін цього Протоколу, може слугувати меті Протоколу, у такому разі нарада Сторін визначає функції, які повинен виконувати цей орган.

2. Сторони Карпатської конвенції, які не є Сторонами цього Протоколу, можуть брати участь як спостерігачі в роботі будь-якого засідання таких допоміжних органів. Коли допоміжний орган Карпатської

конвенції, виступає як допоміжний орган цього Протоколу, рішення в рамках Протоколу приймаються лише Сторонами Протоколу.

3. Коли допоміжний орган Карпатської конвенції виконує свої функції у зв'язку з питаннями, що стосуються цього Протоколу, будь-який член бюро такого допоміжного органу, що представляє Сторону Карпатської конвенції, яка, однак, не є Стороною Протоколу, замінюється членом, що обирається Сторонами Протоколу з-поміж Сторін Протоколу.

Стаття 24

Моніторинг виконання зобов'язань

1. Сторони регулярно звітують Конференції Сторін про вжиті заходи, спрямовані на виконання Протоколу, та їх результати. Конференція Сторін установлює строки та формат, згідно з якими подаються звіти до розгляду.

2. Спостерігачі можуть надавати інформацію або звіт про впровадження та дотримання положень цього Протоколу Конференції Сторін та (або) Виконавчому Комітетові Карпатської конвенції (далі – Виконавчий Комітет).

3. Виконавчий Комітет збирає, оцінює та аналізує інформацію про впровадження цього Протоколу і здійснює моніторинг дотримання положень цього Протоколу Сторонами конвенції.

4. Виконавчий Комітет надає Конференції Сторін рекомендації стосовно подальшого впровадження та необхідних заходів відповідно до цього Протоколу.

5. Конференція Сторін приймає або рекомендує необхідні заходи.

Стаття 25

Оцінка ефективності впровадження

1. Сторони регулярно перевіряють й оцінюють ефективність виконання положень цього Протоколу.

2. Конференція Сторін, яка виступає як нарада Сторін цього Протоколу, розглядає відповідні зміни та доповнення до цього Протоколу, якщо це необхідно для досягнення його цілей.

3. Сторони сприяють залученню місцевих органів влади та інших заінтересованих сторін до процесу, передбаченому пунктом 1.

Глава V. Прикінцеві положення

Стаття 26

Зв'язок між Карпатською конвенцією і Протоколом

1. Цей Протокол є Протоколом до Карпатської конвенції відповідно до пункту 3 статті 2 та пунктів 1, 2 і 6 статті 7, а також будь-яких інших відповідних статей Карпатської конвенції.

2. Цей Протокол відкритий для підписання у Депозитарія від 12 жовтня 2017 року до 12 жовтня 2018 року.

3. Положення статей 19, 20, пунктів 2-4 статті 21 й статті 22 Карпатської конвенції стосовно внесення змін, набрання чинності, виходу з Конвенції та вирішення спорів застосовуються *mutatis mutandis* до цього Протоколу. Стороною цього Протоколу може стати лише Сторона Карпатської конвенції.

Стаття 27

Застереження

Жодні застереження до цього Протоколу не допускаються.

Стаття 28

Депозитарій

Депозитарієм Протоколу є Уряд України.

Оригінал Протоколу зберігається в Депозитарія, який надсилає засвідчені копії всім Сторонам.

Учинено в м. Лілафюред 12 жовтня 2017 року в одному оригінальному примірнику англійською мовою.

На посвідчення чого ті, що підписалися нижче, належним чином на те вповноважені, підписали цей Протокол.

За Уряд Чеської Республіки (Підпис)

За Уряд Угорщини (Підпис)

За Уряд Республіки Польща

За Уряд Румунії (Підпис)

За Уряд Республіки Сербія

За Уряд Словацької Республіки.

За Уряд України

Уряд Румунії підписує Протокол про сталий розвиток сільського господарства та сільської місцевості (СРСГСМ) до Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат з наступною заявою:

"Уряд Румунії заявляє, що він тлумачить пункт 1 статті 2 Протоколу лише відповідно до положень та обмежень Конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат, підписаної в м. Київ 22 травня 2003 року.